

И БРОЈ 185

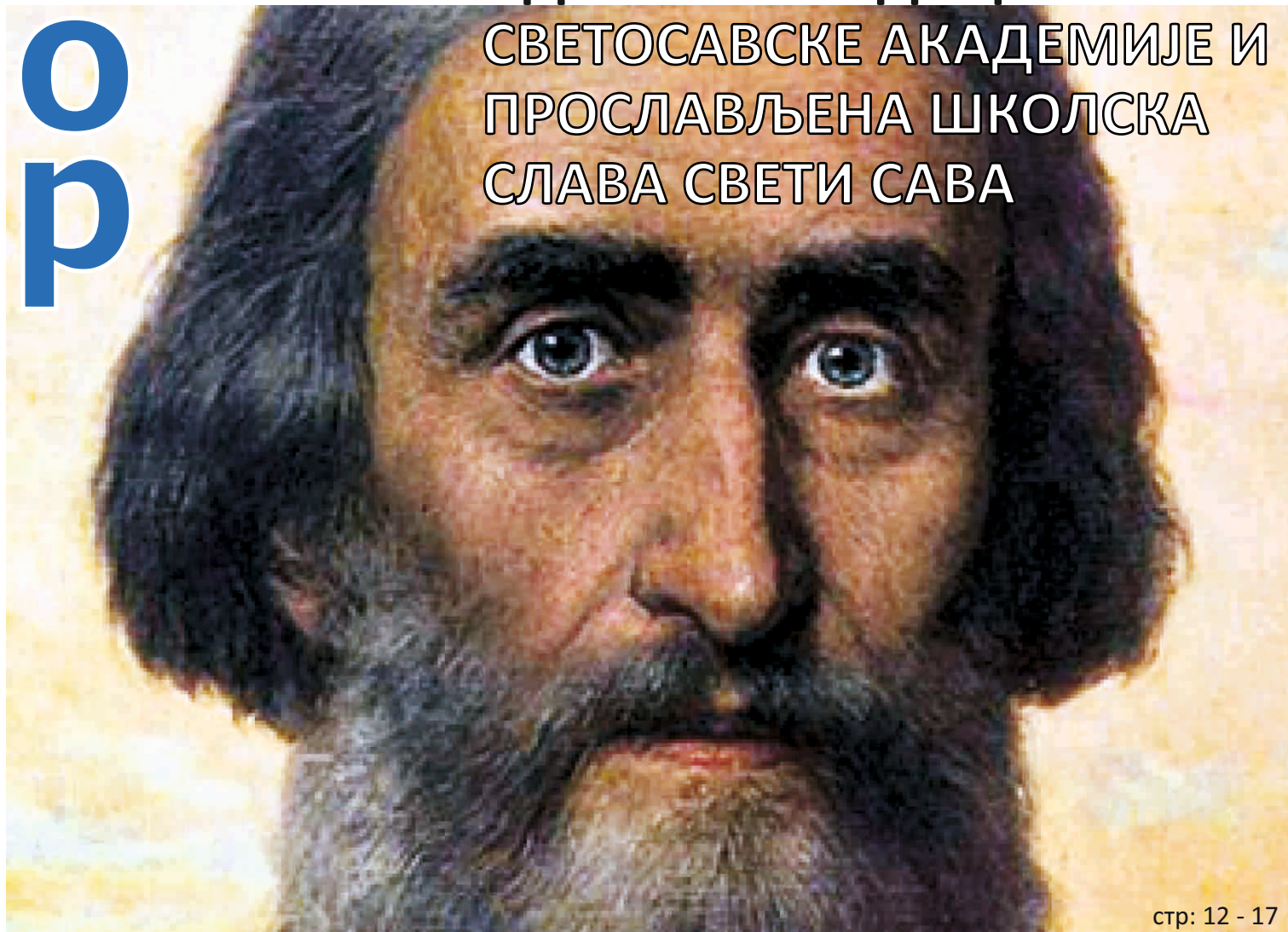
ЗВО

В ЛИСТ ЗАЈЕДНИЧКОГ ВЕЋА
ОПШТИНА - ВУКОВАР
31. ЈАНУАР 2018.
ГОДИНА XII

**О
Р**

ISSN 1847-4454
9 771847 445002

У СВИМ ЕПАРХИЈАМА СПЦ И ШКОЛАМА СА НАСТАВОМ НА СРПСКОМ ЈЕЗИКУ И ПИСМУ ОДРЖАНЕ ТРАДИЦИОНАЛНЕ СВЕТОСАВСКЕ АКАДЕМИЈЕ И ПРОСЛАВЉЕНА ШКОЛСКА СЛАВА СВЕТИ САВА

стр: 12 - 17

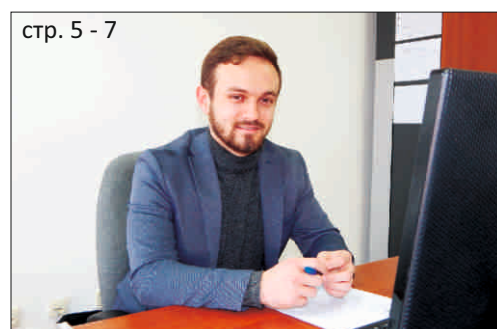
СРПСКИ ПРИВРЕДНИЦИ У ВУКОВАРУ НАЈАВИЛИ СКОРЕ ИНВЕСТИЦИЈЕ

ИНТЕРВЈУ: ЈОВАН ВЛАОВИЋ, ПРЕДСЕДНИК ОДБОРА ЗВО-а ЗА ЉУДСКА ПРАВА

РЕПОРТАЖА ИЗ МОКРОГ ПОЉА: НЕ ОДУСТАЈУ ОД БОРБЕ ДА У СВОЈЕ МЕСТО ВРАТЕ ЖИВОТ

стр. 2

стр. 5 - 7

стр. 10 - 11

Пише: Славко Бубало

ДВЕ ДЕЦЕНИЈЕ МИРА ПОТРОШЕНО НА УПОРНУ ГЛОРИФИКАЦИЈУ РАТА

Н ије први пут, а тако је било и ове године, да се годишњица окончања Мирне реинтеграције не обележава на начин како то доликује једном од, како то многи воле рећи, најуспешнијих мировних процеса под окриљем Уједињених нација. Истина, председница Хрватске Колинда Грабар Китаровић је боравила на овом подручју, али је пријем поводом двадесете годишњице од завршетка Мирне реинтеграције одржала у Илоку, а не у Вуковару који је, изгледа, резервисан само за годишњице везане уз рат, као да је прича о миру другоразредна, односно мање важна па је због тога и препуштена у руке удружења цивилног друштва попут вуковарског Европског дома који је овој теми једини дао значај који јој по свему и припада.

Колико је прича о миру у Хрватској небитна имали смо прилику да се уверимо и протеклих дана када су сви хрватски медији врло опширно и надахнуто писали о војној операцији „Масленица“.

„Хрватска војска у року од 72 сата спојила пресјечени сјевер и југ земље“, „Била је то пријеломница Домовинског рата!“, „Прошло је 25 година од операције која је означила почетак краја окупације. Доносимо непознате детаље из битке која је вратила понос и сан о слободи“, „Сјећања су још увијек жива, као да се све одиграло јучер. Била је то битка свих битак“ - само су неки од бројних наслова чланака који су тим поводом објављени, а пратиле су их и попатне приче и доживљаји војника који су у њој учествовали.

За разлику од тога наслови везани за обележавање Мирне реинтеграције нису били нимало еуфорични ни инспиративни. Сем тога њено обележавање утопило се у прославу 26. годишњице међународног признања Хрватске тако да је значај Мирне реинтеграције и додатно дезавуисан.

„Обљетница признања РХ и завршетка мирне реинтеграције: положени вијенци на Меморијалном гробљу“, „Хрватска обилежава Дан међународног признања и завршетак мирне реинтеграције“ и сл.

Да се приметити да у причи о рату Срби увек играју веома значајну улогу, улогу искључивих кривца за сва зла која су се у њему догодила. По том наративу једино је српска страна чинила злочине - пљачке, палеж, убиства, етничко чишћење итд. Иста

или слична непочинства са друге стране, ако их у описима догађаја уопште и буде, карактеришу се као изоловани инциденти уз објашњење да су почињена у одбрани од агресије, и та слика не мења се ево, већ четврт века. Уместо да с протоком времена ратна реторика постепено јењава она се додатно заоштрава, а прича о рату се „украшава“ и надопуњава па се стиче утисак да он, не само да није завршио пре 22 године, него да још увек траје. Једино су се средства променила.

За разлику од рата у причи о миру Срби као да нису учествовали. Њихова улога у Мирној реинтеграцији се прећуткује као да том процесу нису дали никакав допринос. Заслуге за њену успешност приписују се искључиво хрватској страни, у мањој мери међународној заједници, куртоазно генералу Жак Пол Клајну, и наравно великом срцу, неописивој мудрости и визионарству покојног председника Туђмана...

Срби су, ако их неко и помене, у најбољем случају описивани као кооперативни.

Допринос медија таквој слици је кључан јер у новинама и на телевизији никада немамо прилику да чујемо искуства обе стране, било негативна, било позитивна. Неће баш бити да су у рату уништена баш сва ранија пријатељства. Сигурно има и оних која су преживела и та искушења, али о томе ни слова.

Ни љубави ни мржње, ни рата ни мира, не може бити, ако у њему не учествују најмање две стране међутим овде је то спецификум. Прича о миру и његова афирмација у Хрватској је бласфемична тема. Шта друго закључити када су данас све гласнији људи који јавно говоре како им је жао што и овај део Хрватске није реинтегрисан војним путем.

Мирна реинтеграција можда није оно што су зараћене стране прижељкивале, али то и јесте суштина компромиса. И једна и друга страна морала је којечега да се одрекне и што-шта да прогута. И они који су се на исток Хрватске враћали у своје домове и они који су на том простору остали дали су једнак допринос миру и са те стране Мирна реинтеграција заслужје да је називамо успешном мисијом.

Оно у чему мирна реинтеграција није успела лежи управо у чињеници да по-

литика није пратила стање на терену. Избегли су се вратили, куће су поново саграђене, протоком времена Срби и Хрвати, обични људи, пронашли су начин да поново заједно живе, да сарађују, али политика је та која је процес стварног помирења увек враћала годинама у назад. Обнова је захватила само зграде, куће и станове, али привреда је, сва је истина, намерно запостављана како би Срби, кад већ нису отерани ратом, источну Славонију, Барању и западну Срем напустили због угрожене егзистенције. Сетите се, то је јавно признао и бивши градоначелник Вуковара, Жељко Сабо, а тезу потврђује и чињеница да и предузећа која су чак и током пет година рата овде успешно функционисала данас више, или не постоје, или једва тек животаре (Вутекс, Вупик, Борово, Развитак, Итекс...).

Истина, многи Срби изгубили су стрпљење и отишли, али цену такве политике платили су и они у чије име се све то тобоже радило. Задњих неколико година одлазе и Хрвати, и то много више. Логично, јер Хрватска више и има.

Ако се мало осврнемо у прошлост сетимо се где је Југославија била 23 године након Другог светског рата, који је по много чему био гори и страшнији од оног деведесетих. Онда то можемо да упоредимо са Хрватском након исто толико година. Све ће нам се само касти.

Овом простору и људима који на њему живе рат сигурно није једини усуд, није нешто што се не може избећи, али ако се о њему стално говори и пише, ако се рат усхићено слави, а мир само због тога што лепше звучи онима ван наших граница, онда се заиста треба запитати какав то живот и будућност желимо својој деци.

ИЗВИЊЕЊЕ

У 183. броју нашег листа у тексту под насловом „ТОНА МЕСНИХ ПРЕРАЂЕВИНА ЗА КРКУ“ објављеном на 11. страни пропуштено је да се каже како су поред набројаних у акцији прикупљања помоћи учествовали и општина Јагодњак и Веће српске националне мањине општине Дарда. Овим путем овим институцијама упућујемо искрено извињење због овог ненамерног пропуста.

ПРЕДСТАВНИЦИ ТРИ СРПСКЕ КОМПАНИЈЕ ЗАИНТЕРЕСОВАНЕ ЗА УЛАГАЊЕ ПОСЕТИЛЕ ИСТОК ХРВАТСКЕ

ПРВИ КОРАЦИ КА КОНКРЕТНИМ УЛАГАЊИМА

Представници четири фирме из Републике Србије заједно са делегацијом Привредне коморе Србије посетили су 22. јануара Вуковар и обишли потенцијалне локације за покретање свог пословања на истоку Хрватске. На састанку у Заједничком већу општина заинтересовани инвеститори разговарали су са начелницима српских општина и представили своје фирме, планове и жеље за сарадњом и улагањем на овом простору. Посета је резултат сарадње Заједничког већа општина и Привредне коморе Србије која је започела прошле године уз заједничку жељу да капитал из Републике Србије лакше дође на ове просторе у циљу отварања потребних радних места.

- Ово је наша прва посета и желимо да се уверимо у услове и законодавне оквире за пословање наших компанија овде. Данас ће бити одржани њихови први састанци са потенцијалним компанијама и сарадницима овде и са локацијама за улагања. Ми као привредна комора Србије ћемо учинити све да им пружимо логистичку и сваку другу подршку да они овде направе посао и да инвестирају, каже саветник председника Привредне коморе Србије за међународну и економску сарадњу **Ненад Ђурђевић**.

Интерес за инвестиције показала је фирма Нетинвест из Београда чије је подручје деловања енергетика, а план је да овде отворе производњу електронских компонента. Поред њих у госте је стила и фирма Дунавнет из Новог Сада која развија софтвере, а жеља им је била да се повежу са осјечким Факултетом електротехнике и рачунарства и познатом фирмом Осијек софтвер сити. За њих је у Осијеку организован и састанак са потенцијалним будућим пословним партнерима.

Пословни систем Михајловић из Параћина који у свом власништву има неколико млекара на подручју Србије стигао је са идејом да овде отворе погон за прераду

десетак тона млека дневно за који би за почетак требало 12 запослених људи.

- Ако нађемо добру могућност ми ћемо овде формирати један погон за прераду млека и пробаћемо да хрватском, али и тржишту ЕУ приближимо производе као што су бели и жути сир, ситни сир за буреке и пите, кајмак итд. Данас ћемо посетити Негославце и Привредну зону у Вуковару па ћемо видети шта ће нам бити најрентабилније. Мимо ових контаката, имамо и контакт са власником једне млекаре у Бабиној Греди која тренутно не ради и могу слободно да кажем да смо ми преломили да ћемо сигурно бити улагачи у Хрватској, говори власник фирме **Дејан Михајловић**.

Целокупна посета је први корак ка реализацији конкретних пројеката, сматра председник Заједничког већа општина **Срђан Јеремић** чијим је доласком на ово место и почела иницијатива да привредни субјекти из Србије интензивније почну да долазе у овај крај где још увек живи бројна српска заједница.

- Све су нам ово прилике да овај крај, који је некада био индустријски богат и који има квалитетну радну снагу, напоскон добије ситуацију да људи могу да раде, да не морају да одлазе у иностранство већ да у својој кући, свом граду и својој општини могу

ДОЛАЗИ И ДЕНТАЛ АНТ

Десетак дана пре ове делегације у посети Вуковару била је српско-иранска фирма Дентал ант која се планира отварање погона за производњу денталних импланата. Након прегледаних локација и међусобних консултација представници ове фирме још су једном 24. јануара посетили Вуковар и одлучили да ће за потребе отварања погона изнајмити простор у Пословно иновационом центру БИЦ у вуковарској пословној зони. По свему до сада најављеном биће то први долазак капитала из Републике Србије у Вуковар након ратних сукоба.

да зараде за свој живот и живот своје породице, истиче Јеремић.

САСТАНАК СА ВУКОВАРСКИМ ГРАДОНАЧЕЛНИКОМ

Након Заједничког већа општина гости су се састали и са градоначелником Вуковара **Иваном Пенавом** који их је упознао са могућностима улагања у граду Вуковару и који је након састанка ову иницијативу оценио као добродошлу.

- Говоримо о привреди и језиком финансија и то је једини језик којег глобално тржиште познаје. Морамо развијати своје градове и своје општине јер су околности такве да ће нам отићи млади и образовани људи уколико не успемо развити привреду на овом простору. У том смислу сваки интерес и покушај успоставе сарадње је више него добродошао. Врло је битан овај први корак који смо данас направили са упознавањем, пробијањем те фаме и леда и затопљењем односа и одашиљањем порука добрих вибрација који ће охрабрити људе да интензивније раде на пословним односима, рекао је након састанка Иван Пенава.

Никола Милојевић

У ДАЉУ 25. ЈАНУАРА ПОТПИСАН УГОВАОР О ИЗГРАДЊИ ПРВОГ РЕЦИКЛАЖНОГ ДВОРИШТА НА ПОДРУЧЈУ ОПШТИНЕ ЕРДУТ

ОПШТИНА ЕРДУТ ДО КРАЈА ГОДИНЕ ДОБИЈА РЕЦИКЛАЖНО ДВОРИШТЕ „СТУДЕНАЦ“

У општини Ердут потписан је уговор о изградњи рециклажног дворишта „Студенац“ финансираног бесповратним средствима Кохезионог фонда. У Културно-научном центру „Милутин Миланковић“ у Даљу, 25. јануара уговор су потписали начелник општине Ердут **Југослав Весић** и извођач радова директор предузећа Еурко д.д. Винковци, **Хрвоје Мерки**. Рециклажно двориште је пројекат чија вредност износи 1.578.440 куна од којих је из фонда за јачање економске, социјалне и територијалне кохезије Европске уније у интересу подстицања одрживог развоја додељено 1.341.674 куна бесповратних средстава. Пројекат је ово којим општина Ердут одговара захтевима и Европске уније по питању ефикасног управљања отпадом и заштите животне средине.

- Сматрам да је то за нас једна велика ствар јер значи да ћемо боље и квалитетније располагати отпадом на подручју општине Ердут. Отпад свакако може бити квалитетна сировина за некакве више вредности које можемо створити кроз овај пројекат, истакао је начелник општине Ердут Југослав Весић.

Иза овог значајног пројекта и овај пут стоји Предузетничко развојни центар који је изградио пројектни предлог.

- До одобрења овог пројекта општина Ердут није имала решено збрињавање отпада што ће овим пројектом бити усклађено. Пројект се састоји од неколико делова то је грађење и опремање дворишта, те информативно-образовне активности које су важне за наше становништво. Имаћемо два едукативна семинара и низ едукација намењених нашим мештанима и деци свих узраста од вртичке деце па све до средњошколаца. Очекујемо да ће пројекат бити завршен до 31. децембра ове године, рекла је директорка ПОРЦ-а **Божана Орсић**.

Рециклажним двориштем управљаће Комунално предузеће Чворковац које је власништву општине Ердут. Комунално предузеће ће водити евиденцију о запримљеном комуналном отпаду, одвајати га и складиштити у одговарајућим спремницима те тако прикупљен предавати

овлашћеном концесионару за управљање том врстом отпада. Услуга рециклажног дворишта биће доступна свим домаћинствима са подручја општине, а у зависности од самих мештана и коришћења услуге овог дворишта могуће је да ће бити отворена и до три радна места.

- Управљање отпадом је специфична тема која захтева образовање, како самог Комуналног предузећа, тако и наших суграђана, јер чињеница је да се сви ми морамо учити како управљати отпадом. Свака јединица локалне самоуправе има потребу раздвајати отпад и могу рећи да је наша општина по том питању узор у Осјечко-барањској жупанији. Имамо велику мрежу зелених отпада, тачније њих 36, у сваком домаћинству имамо зелену, плаву канту, компостере и вреће за пластику. У том смислу грађанима смо дали пуно и сада је време за едукацију да би знали како разврставати отпад и користити рециклажно двориште. Сматрам да ћемо кроз годину дана постићи добре резултате, напомиње директорка КП Чворковац, **Анђелка Томашевић**.

Изградњом рециклажног дворишта предвиђа се повећање стопе одвојено прикупљеног комуналног отпада и смањење количине отпада који се одлаже на одлагалишту. У овој јединици локалне самоуправе тренутно се одвози око 1.600 тона отпада од чега се одваја тек 11%, због чега је од велике важности јачање свести да отпад није само смеће.

Јадранка Јаћимовић-Иван

ИНТЕРВЈУ: **ЈОВАН ВЛАОВИЋ**, ПРЕДСЕДНИК ОДБОРА ЗВО-а ЗА ЉУДСКА И МАЊИНСКА ПРАВА

ЈОВАН ВЛАОВИЋ нови је председник Одбора Заједничког већа општина за људска права и права националних мањина. Рођен је 1993. године у Вуковару, а тренутно живи у Даљу. Основну школу завршио је у Боботи, Гимназију у Вуковару, а Правни факултет у Осијеку на Универзитету Јосип Јурај Штросмајер. Факултет, којим је стекао звање магистра права завршио је пре рока, односно за четири године и седам месеци као студент генерације са најбољим просеком оцена. Награђен је наградом општине Ердут, са четири награде декана, и као стипендиста овог универзитета објавио је и један изворни научни чланак у Правном вјеснику Правног факултета у Осијеку.

НЕ ТРАЖИМО НИШТА ВИШЕ ОД ОНОГА ШТО НАМ ПО ЗАКОНУ ПРИПАДА

Пошто се у Заједничком већу општина бавите људским правима и правима националних мањина заједно са колегама са Правног факултета у Осијеку уписали са двојезичном односно двописменом дипломом, на латиници и ћирилици?

- Да, наравно. И основну и средњу школу, односно гимназију похађао сам на српском језику и ћириличној писму и без икаквих проблема сам се са двојезичном дипломом уписао на Правни факултет у Осијеку и исто тако га без икаквих проблема завршио. Годину и по дана сам радио у једном адвокатском друштву у Осијеку и као једини Србин тамо такође никада нисам имао проблема који би могли да се припишу мојој националној припадности.

На месту председника Одбора за људска права и права националних мањина заменили сте свог колегу Дејана Дракулића који је недавно преузео дужност на месту помоћника министра Управе. Да ли вас је он увео у посао и колико сте раније били упознати са радом овог Одбора ЗВО-а?

- Он ме, наравно, увео у целу ову причу и у то како заправо функционише пружање бесплатне правне помоћи у Заједничком већу општина. Због чињенице да сам био студент водитељ правно-економске клинике на Правном факултету у Осијеку која је исто пружала бесплатну правну помоћ, нисам овде имао некакав прелазни период. Ту клинику водио сам неке две и по године, одржавао састанке са клијентима и заправо пружао бесплатну правну помоћ тако да ми у том смислу прелазак овде није био толико тежак, иако је проблематика са којом сам се тамо сусретао дијагностички супротна од ове са којом се сусрећем овде. Тамо сам

радио са предузетницима и предузећима, назовимо то некаквим трговачким правом, док овде радим више или мање на социјалним и питањима дискриминације над припадницима националних мањина.

Које од та два подручја вас више занима?

- Тамо је било занимљиво што се могао видети некакав крајњи резултат. Не знам, оснује се фирма или се за њу изради некакав економски пројекат док се овде људима пружа конкретна правна помоћ. Искрено, ово ми је много занимљивије јер је динамичније и нажалост пуно је таквих предмета са социјалном тематиком. Морао сам да направим један нагли заокрет јер сам се тамо бавио оним, да их тако назовем моћнијим

слојевима, а овде сам у служби, ако могу тако да кажем, малог човека.

За неколико месеци колико сте на овој дужности имали сте већ доста странака. Је ли то добро или лоше?

- За непуну четири месеца, јер било је ту и доста празника и нерадних дана, запримио сам отприлике седамдесет предмета. Сваки дан буде један или два предмета, некад и више. Ево јуче сам на пример имао осам. Ако се број предмета смањило не бих могао да кажем да ли је то добро или лоше. Ако људи имају мање проблема то би било добро, али мислим да људи генерално имају некакав отклон према тражењу правне помоћи, да је можда у питању некакав страх да помоћ затраже. Неколико предмета већ

Је успешно окончано. На пример, једној госпођи приликом радова на цести уништен је прилаз према кући и једино њој у целој улици, због њене националне припадности, нису хтели тај прилаз да санирају. Разговарала је са радницима мислећи да ће тако решити проблем, али се то није десило. Написали смо допис директору фирме и већ сутрадан по његовом запримању њен проблем је решен.

Какве правне савете најчешће траже наши грађани?

- Највише предмета тичу се стамбеног збрињавања. То је прилично широко подручје из више разлога. Неки људи долазе већ у фази када је дошло до откупа станова, други су опет негде на средини тог процеса па су наишли на некакве проблеме, трећима опет прети опасност да их из станова желе иселити јер законске одредбе налажу да у стану који су добили на коришћење морају и живети, а не да у њих долазе повремено. Има наравно и оних који су тек на почетку када им треба комплетирати документацију или написати жалбу на решења којим им је право на стамбено збрињавање одбијено. Друга група предмета тиче се тумачења некаквих режијских трошкова у смислу фиксних трошкова Техностана, до заједничке потрошње изражене у њиховим рачунима. Нешто је мањи број везан за судска извршења (хрв. оврхе), наследна права и прекршајног права за које је број предмета повећан. Људи добијају обавезне прекршајне налоге који се односе нпр. на непријављено пребивалиште у законским роковима или на прекршаје у саобраћају.

А када су у питању повреде права националних мањина?

- То је једно врло осетљиво питање, из више

разлога. Део људи се плаши да то пријави, на пример, ако је у питању послодавац страх их је да ће због тога изгубити посао. Људи се с тим у главном саживе, прихвате то као нешто што не могу да промене. Неки и предузму некакве кораке, али не истичу ту страну проблема опет из страха да због тога могу само још више да настрадају. За ова четири месеца још увек нисам написао никакав допис или поднесак који се тиче тог националог сегмента иако људи кроз своју причу провуку и то, али када то треба да се стави на папир од тога зазиру.

ПРОТИВ СВАКЕ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ, А ПОГОВОРО ЗБОГ НАЦИОНАЛНЕ ПРИПАДНОСТИ УВЕК ТРЕБА ДИЋИ ГЛАС

Мислите ли да је тај њихов страх оправдан или је нешто друго у питању?

- Са правног становишта страх није оправдан. Закони и Уставне норме су јасне. Ни по којој основи па тако ни по националној не сме бити дискриминације. Са људске стране то могу да разумем јер ако они мисле да могу остати без егзистенције ја нисам у стању да их од тога разуверим. Најчешће се правдају тиме да чак ако и буду позитивно решили свој проблем изазван због њихове националне припадности увек без посла могу остати због неког другог, измишљеног разлога. Колико је то прећуткивање добро, ја мислим да није. Свако ко доживи било какву врсту дискриминације, а поготово због своје националности, треба да подигне глас. Од средине до средине то је ипак другачије. У мешовитим срединама могу бити две дијаметрално супротне ситуације, или да су односи скоро идеални, или да су

потпуно лоши. Вуковар је лош пример, јер у њему се та национална нетрпељивост осети, док се, на пример, у Осијеку или у Даљу, где живим, то не осети. У бившој фирми од нас двадесетак био сам једини Србин, на факултету нас је било неколико Срба и нико од тих људи није имао проблеме. Сви смо, усудио бих се да то кажем, били међу десет најбољих студената. Зато мислим да не постоји разлог да се у борби за своја права повлачимо. Ако одустанемо већ на првој препреци шаљемо лошу поруку онима који желе да нас искључе, испада као да је то што такви раде нешто добро. Ми не треба да тражимо ништа више од тога него да будемо једнаки, ништа више од онога што пише у Уставу и закону, али и ништа мање од тога. Дакле, доста зависи и од нас самих и од наше спремности да се за своја права боримо.

Били сте већ на неколико конференција везаних за питања људских и мањинских права. Каква искуства сте на њима стекли? Да ли те конференције имају смисла?

- Био сам на неколико њих. У Темишвару, Пећуху и Подгорици. Ту се заправо радило о међународним конференцијама Срба у региону. Након свих тих сусрета усудим се да кажем да је мој генерални закључак да се Срби у Хрватској сусрећу са највећим проблемима. То су пре свега проблеми егзистенцијалне природе који муче и већински народ, али када сте мањина онда је тај проблем много већи. Дакле то су недостатак посла, одлазак младих, а онда занемаривање и дискриминација односно непоштивање законских прописа везаних за мањинска права. Што се тиче региона, Срби у Мађарској и Румунији живе добро, али су сведени на статистичку грешку. У целој Румунији живи 18.000 Срба и они на пример, истичу да сада немају никаквих проблема. Имају средства да покрију све своје активности. Ево један пример који много говори. Директор румунске националне телевизије је Србин из Темишвара. То је за нас мисаона именица и ми о томе не можемо ни да сањамо. Ми на ХРТ-у не можемо да добијемо ни своју редакцију, а камоли нешто озбиљније од тога. Дакле, у смислу некаквих права Срби у Румунији живе боље од нас, али су малобројни и потпуно су се асимилيرали. Због тога ми је драго што и сам тамо био јер препознао сам да се и ми сада морамо борити с тим да не postanемо статистичка грешка. И број наших људи се од последњег пописа драстично смањило, а не смем ни да помислим шта ће бити за 50 или више година. Механизми да се заштитимо од тога постоје, али је потребно да се више укључимо и пре свега помогнемо сами себи, а онда да тражимо и помоћ од других.

Јесте ли тамо говорили, јесте ли упо-

знали учеснике конференције с тим како Срби оведе живе и шта их мучи?

- Наравно, тамо сам имао прилику да изнесем наше основне проблеме као што су питање двојезичности, регистрације наших школа, лоше медијске заступљености, али и да кажем да је политика у Хрватској нагло скренула у десно и да се покрећу процеси који за циљ имају да се права мањина драстично смање, као што је на пример иницијатива да се Србима укине право на три заступника у Сабору и сл.

МИНИСТАРСТВО ЗА ДИЈАСПОРУ И СРБЕ У РЕГИОНУ СРБИЈА БИ ТРЕБАЛО ПОНОВО ДА УСПОСТАВИ

На крају тих конференција донесу се одређени закључци. Колико они могу да буду од помоћи?

- Једна од значајних ствари која се догодила на тим конференцијама је да су Срби из Македоније, Мађарске, Румуније, Републике Српске, Црне Горе и ми из Хрватске дали подршку Декларацији о опстанку српског народа која ће бити објављена 15. фебруара. Ми смо подршку условили тиме да се у њој помену и Срби у региону као саставни део матице јер смо разграничили дијаспору, регион и матицу као три појма. Дали смо подршку, јер је то, по мишљењу многих, некаква задња нада за наш опстанак. Декларацију састављају представници Србије и Републике Српске, а ми остали укључени смо у неком мањем делу. Међутим, мислим да је можда најзначајнији наш заједнички апел према Србији да се поново успостави Министарство за Србе у региону и дијаспори које је раније постојало, а уместо кога сада делује Управа за дијаспору и Србе у региону и некакви скуп-

штински одбори који ипак немају ту политичку тежину и ауторитет какав је имало министарство. Један од закључака је и да се овакве конференције наставе јер ипак дају допринос да се проблеми детектују што онда олакшава и тражење решења.

На какав одјек мислите да ће та декларација наићи овде у Хрватској? Позитиван, негативан, неће се за њу ни чути?

- Мислим да ће бити негативан. Ево већ сам на Винковачкој ТВ пре неколико дана гледао емисију у којој је то названо „остварењем стољетног великосрпског сна“.

Може ли се то уопште на такава начин окарактерисати?

- Пре свега, текст саме декларације неће бити познат све док она не буде објављена. Даље, њен смисао није у томе да Срби у државама у којима живе траже било шта више од онога што је прописано Уставом, законима и међународним уговорима и конвенцијама, а поготово не било какву територијалну аутономију и слично. Она се пре свега односи на просветну и културну аутономију што за нас конкретно хрватски закони већ предвиђају, али се то не спроводи у потпуности.

Дакле, не може неко за ту декларацију да каже како је то некакав нови Меморандум, јер и такве оцене се могу чути?

- Не, дефинитивно не. Најпре због тога што не верујем да би једна демократска држава, односно Србија, која већ има трасиран пут ка Европској унији себи дозволила да једним документом то угрози. Понављам, не ради се ни о каквим захтевима за било какву територијалну организацију Срба, ширењу Србије ван њених граница, како то овде, они злонамерни, тумаче. Ништа слично. Само се ради о томе да се до краја поштују мањинска права Срба која су Уставом и законом већ прописана.

Да се вратимо поново на Заједничко веће општина. Мислите ли да оно може да помогне да се права мањина, а самим тим и права Срба, врате у некакве нормалне законске токове?

- С обзиром да је ЗВО једина институција српске националне мањине која је настала међународним уговором и Писмом намера хрватске владе сматрам да је наше право, али и дужност да се у име припадника српске националне мањине обраћамо према нашим државним институцијама, али и према институцијама у матици. ЗВО треба да буде спона између припадника српске националне мањине и државних институција и његов ауторитет у том смислу свакако треба још ојачати. То нас враћа на стари проблем, а то је да смо регистровани као најобичније удружење грађана што никако не одговара улози коју ЗВО има, али и оном што је предвиђено међународним

споразумом и другим документима на основу којих је основано. У самој заједници тај ауторитет и утицај није доведен у питање, али када је реч о држави он је значајно ослабљен. Ми сада захтевамо да држава о ЗВО-у донесе посебан закон којим би оно добило некакав конкретан институционални облик. Мислим да ЗВО може веома много да допринесе побољшању наших права и то на начин да се обраћа институцијама власти, што ми и сада радимо, али као што рекох, са онолико утицаја колико нам садашња позиција дозвољава. Само у задњих неколико недеља обишли смо и Уред државне управе, и Централну државну канцеларију за обнову и стамбено збрињавање, Полицијску управу вуковарско-сремску и др. Од свих њих смо захтевали да се права која су нам загарантована проводе у пракси. Ништа више од тога. Наш захтев за доношење Закона о ЗВО-у неки су опет погрешно протумачили као захтев за територијалну аутономију што је потпуно нетачно. Хрватска је територијално већ уређена и ми то поштујемо, али закон о ЗВО-у нам је потребан да би наш ауторитет као институције био већи. ЗВО би и даље имало искључиво саветодавну улогу на начин да може да скрене пажњу на пропусте или кршења права, да нуди решења, али и да похвали оно што је добро и када је Хрватска у питању и када је у питању наша матична држава. ЗВО треба да буде видљиво и у оним општинама које нису у његовом саставу, али у којима има припадника наше мањине и да са њима успостави бољи контакт и да, на крају крајева, буде институција којој људи и даље могу да се обрате слободно и са пуним поверењем.

Разговор водио:
Славко Бубало

КАНЦЕЛАРИЈА У БЕЛОМ МАНАСТИРУ

У канцеларији ЗВО-а у Белом Манастиру Јован Влаовић странке ће примати сваког петка од 8 до 14 часова у беломанастирској лепотици на Тргу Слободе, али ће предмети моћи да се заједнички читају недеље, у истом термину. Од понедељка до четвртка у канцеларији ће дежурати једна особа, а Јован Влаовић ће петком те предмете преузмати и примати странке те заједнички читати нове предмете. Влаовић и овим путем позива све оне који имају правни проблем, који не прелази оквири бесплатне примарне правне помоћи, да се обрате Заједничком већу општина у канцеларијама у Вуковару и Белом Манастиру.

На конференцији у Темишвару Влаовић је био један од говорника

ТУЖНА СВАКОДНЕВИЦА БЕЛОГ МАНАСТИРА. ГДЕ ЈЕ НЕСТАО ГРАД У КОМ СЕ НЕКАДА ЛЕПО И УГОДНО ЖИВЕЛО?

Суморна слика јединог барањског града

МЕРЕ ГРАДСКИХ ВЛАСТИ НЕ ПОСТИЖУ ОЧЕКИВАНЕ РЕЗУЛТАТЕ

Бели Манастир, 27. јануар 2018. године. Сунцем окупано суботње преподне, нерадни дан за већину оних који имају срећу да уопште раде, и многи ће рећи идеалан за шопинг, или преподневно разгибавање екстремитета. У неким лепшим временима, какав је остао у сећању многих, био је то мали град од готово 11.000 становника, угодан за живљење.

Три деценије касније, од наकाдашњег корзоа на којем су се људи у шетњи дословно додиривали, данас их је на том истом, али урбанистички реновираном корзоу, тек толико да их се дословно може пребројати на прсте обе руке. Једном речју нимало лепа слика корзоа, жиле куцавице града, за који кажу да је по површини већи чак и од загребачког трга. Суморна је то слика јединог барањског града, који је административно и пословно средиште целе Барање. То је слика града који свакога дана и у сваком погледу све више одумири.

Да је тако, сведочи и честа слика која се може видети, а у којој је највећа концентрација људи окупљених око читуља полепљених на зиду једног трговачког центра. Управо то место најбоље осликава где се данас налази град у који се некада радо досељавало, а то место неми је сведок о

броју умрлих који је из године у годину све већи.

Статистика каже да је на беломанастирским гробљима, којих је три, Католичко, Православно и Ново, те гробљима у беломанастирским приградским насељима Брањин Врх, Шећерана и Шумарина, прошле године покопано 136 особа. Годину дана раније тај број износио је 106 покопа што је 30 мање него прошле године. Ако се има у виду однос броја рођених и умрлих становника Белог Манастира тај број је више него забрињавајући и слаба је утеха да је тако, мање-више, у целој Хрватској.

Да би поткрепили ту суморну слику вреди споменути и број новорођених беба. Иако весели пораст броја новорођенчади мање весели да је тек реч о незнатном броју. За илустрацију, 2015. године тај број износио је 78, а прошле године било их је више него претпрошле. Негативни природни прираст и исељавање из Белог Манастира видљив је и по броју уписаних ђака првака. У Основној школи др Фрањо Туђман уписала су се само 44 првака што је чак 33 мање него 2016. године, а слично стање детектовано је и у већини барањских школа.

Иако челни људи Белог Манастира и барањских јединица локалне самоуправе на различите начине покушавају да сти-

мулшу младе породице, како би се негативни тренд барем зауставио, чини се да је то још увек недовољно јер дословно нема дана, а да се на јутарњим испијањима кафе не прича о томе ко је још иселио у Немачку, Ирску итд., у потрази за бољим животом. Надокнаду за новорођенчад чак су и удвостручили те повећали број студентских стипендија, а у плану је и увођење стипендија за средњошколце и нижи трошкови боравка деце у вртићима, али без нових радних места и бољих плата нема ништа. Питање је да ли је и то довољно.

Наиме, да радно место и каква-таква плата више нису услов за останак најбоље се види по томе што је Бели Манастир у последњих пар година напустило на десетке породица у којима је обоје супружника било запослено и то на добрим радним местима и са сасвим пристojним платама. Разлог њиховог исељавања првенствено лежи у чињеници да овде више не виде перспективу за своју децу којој просто желе приуштити бољу будућност, а они ће се за себе већ некако побринути. Последње информације до којих смо дошли говоре нам да су се ови други за себе већ побринули, и да им повратак у град некад угодног живљења не пада на памет.

Зоран Поповић

БОРИСЛАВ ШАРИЋ - НОВИ ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА СРПСКЕ НАЦИОНАЛНЕ МАЊИНЕ ШИБЕНСКО-КНИНСКЕ ЖУПАНИЈЕ

ВРАТИТИ ВЕЋИМА УЛОГУ КОЈА ИМ ПРИПАДА

На седници одржаној друге половине децембра у Книну, једногласном одлуком чланова Већа српске националне мањине Шибенско-книнске жупаније **Борислав Шарић** изабран је за новог председника тога већа. За Шарића је гласало свих 20 присутних од укупно 25 чланова ВСНМ-а. Шарић је на тој функцији заменио **Мирка Рашковића**, познатог по преласку у независне заступнике након избора за Сабор 2015. године, који је почетком ове године на функцију председника ВСНМ-а поднео оставку.

- Потребно је мањинским већима, као уставној категорији, вратити улогу и вредност на свим нивоима власти, јер су она кровне институције српске заједнице на просторима свог деловања, рекао је Шарић након свог избора.

Он сматра да је, једнако тако, неопходно осигурати и просторије за рад већа у самом центру Шибенско-книнске жупаније, у Шибенику, те осигурати већа финансијска средства за рад већа, узевши у обзир да се досадашњи износ није мењао годинама у назад.

- Имамо простор за рад у Книну, али је неопходно деловање и у седишту жупаније. Верујемо да ћемо у договору са жупаном и градоначелником Шибеника доћи до решења, да макар једном недељно будемо доступни онима који нас требају и у том граду, каже Шарић.

Новоизабрани председник Већа каже

како ће се борити за ефикаснију примену одредби Уставног закона о правима националних мањина, поготово у вези запошљавања припадника српске заједнице, те коришћење права на двојезичност у пуној мери, тамо где за то постоје услови, а где се се још није учинило довољно. Исто тако, неопходно је обележити све значајне датуме из ближе и даље историје далматинских Срба, те и помоћи културним и свим другим удружењима која раде на очувању културног идентитета, боре се за опстанак људи на овим просторима, али и повратак избеглих.

- Радићемо на питањима повратка, а поготово останка људи у нашој жупанији јер одласци младих, као и целих породица на рад у друге државе угрожавају становништво ових подручја независно о националној припадности. Такође, наш је задатак да уско сарађујемо са свештенством Епархије далматинске, које дели добро и зло са својим верујућим народом.

Борислав Шарић

Још један од задатака Већа је и боља комуникација са медијима преко којих ћемо јавности презентовати све што будемо урадили, али и из прве руке приказати проблеме и услове живота припадника српске заједнице у Шибенско-книнској жупанији, наводи новоизабрани председник Већа.

Оно што је једнако битно, а чиме се након његовог прихватања дужности већ треба бавити, каже Шарић, јесу и мањински избори који ће се одржати у мају наредне године.

- Ми морамо већ сада размишљати о томе, морамо водити рачуна да предложимо што квалитетније људе на листама, јер су пред нама кључне политичке утакмице о чијем ће исходу увелико зависити будућност српског народа у наредној деценији. Следи нам и попис становништва и због свега тога морамо бити јако обазриви. Ако се све не припреми и не одради темељно и ваљано, бићемо својом кривицом сведени на категорију статистичке грешке, као што је то већ једном учињено Србима у задарској жупанији 2011. године, додао је на крају Шарић

Борислав Шарић је један од дугогодишњих српских активиста у Шибенско-книнској жупанији. Тренутно је на функцији заменика начелника општине Кистање као и заменика председнице жупанијског СДСС-а **Ање Шимпраге**.

Шибенско-книнска жупанија - карта

И ПОРЕД НЕДАЋА У МОКРОМ ПОЉУ ЖИВОТ СЕ ЈОШ УВЕК НЕ ПРЕДАЈЕ

ШЕСТ КРШТЕЊА И ЈЕДНО ВЕНЧАЊЕ ЗА СЕДАМ ГОДИНА

Двадесетак километара југозападно од Книна налази се буковачко село Мокро Поље. Смештено испод планине Ком, Мокро Поље се простире на отприлике педесетак квадратних километара, окружено селима; Пађене, Ивошевци, Ервеник и Радучић. Кроз место протиче река Зрмања, чинећи га и лепшим и богатијим него што би без Зрмање било. У овом крају далматинске Буковице српски национални идентитет љубоморно се чувао вековима, не дајући да овај народ заборави своје корене, претке и порекло, свој језик и веру. Баш о томе у Мокром Пољу најбоље сведочи „Мокропољско јеванђеље“ ћирилични рукопис из 13. века, које представља једно од најстаријих писаних дела далматинских Срба.

Мокропољски храм, посвећен Светом Апостолу Луки, саграђен је давне 1537. године. Захваљујући Српској Православној Цркви, која је вековима била са својим народом у Далмацији, трагови постојања једног народа нису нити ће бити избрисани са каменог тла ове апостолске земље.

- Овде на парохији сам непуних седам година. Далматинац сам, служим у свом крају и своме народу, а народ то опет некако другачије гледа, кад је свештеник њихов,

домаћи, и разуме менталитет и потребе овога народа. Мокропољска парохија има укупно 270 домова. На жалост, та бројка је из године у годину све мања јер се ради о претежно старијој популацији. Црквена општина се састоји од храма Св. Луке, са почетка 16. века, две кепеле посвећене Св. Луки и Св. Георгију, и четири сеоска гробља. Данашња црква Св. Луке је у првобитном облику, иако је 1998. године била запаљена и изгорело је све што се у њеној унутрашњости налазило. Пет година касније започели смо са обновом, нови иконостас и унутрашње уређење храма завршени су донацијама овдашњег народа пре две године. Народ се окупља најчешће лети, у време „Мокропољских сусрета“, и у време великих празника; Божића, Васкрса и за Духове, када многи долазе да празнују у свом храму и свом родном крају. Сваке године, на Васкрс, организујемо и традиционално котрљање васкршњих јаја, и то су неки обичаји које људи пореклом из Мокрог Поља, заиста настоје одржати ма где год да живе данас. У протеклих седам година најчешће смо имали обреде сахрана, и то је оно што обесхрабрује, али било је и шест крштења и једно венчање. У Мокром Пољу, након последњег рата, рођено је само троје

деце, али сваки нови живот, за ову малу парохију, немерљива је радост, описује стање у Мокром Пољу, парохни свештеник **Александар Вујко**.

Тешко је рећи како се данас живи у Мокром Пољу. Становника је, из године у годину, све мање, али они који су се вратили кажу да се не кају, не жале се ни на шта друго изузев тога што их нема више. Да је бројност већа било би им, увек истичу, и лепше и боље, имали би се коме пожалити, са неким попричати, поделити добро и зло, баш као у добра, стара времена.

Јованка Бабић удала се у Мокро Поље пре више од четрдесет година. Тада је, каже, село изгледало сасвим другачије, људи било неупоредиво више, а живот пулсирао на сваком кораку.

- Живело се добро, како тих година кад сам се удала овде, тако до рата. Људи су обрађивали земљу, држали стоку, а радило се у Книну, граду чијој смо општини тада и припадали. Временом се смањивао број ђака, па се велику зграду школе заменила мања, а у тој првобитној отворен је погон „Книњанке“. Око седамдесет људи ту је било запослено. Аутобуси су, свакодневно, саобраћали по неколико пута, развозили раднике и ђаке. Млади су долазили са свих страна, састајали се и дружили. Све до рата од којег ништа више није исто, каже Јованка.

Упркос бројним ожигљцима из последњег рата, Бабићи су смогли снаге да се врате у

своје село.

- Ја сам се дефинитивно вратила 2005. године, у време када је врло мало људи овде урадило исто. Супругова мајка је остала, и убијена је овде у кући. Супругу је, баш због тога, у први мах било тешко и назамисливо да дође на праг на којем му је мајка, на најстрашнији начин изгубила живот. Ипак, након неког времена је пре-ломио па се вратио и он. Две године смо живели у Радучићу, док нисмо створили услове да се преселимо у своју кућу. Када је дошао електричар, те прве године, да нам спроведе струју, у чуду ме је питао: "Зар ви мислите овде живети?" Имали смо, некада, стан у Книну, али нам исти до данас није враћен. Годинама смо радили свашта, покушавали одржати земљу да би лакше преживели. Сада је муж отишао у пензију и више не радимо као некада. Имамо колико имамо. Деца су завршила школе далеко одавде и отишли за својим животом, а ми смо ту и никада се не зна где ћемо опет. Све је мање људи, и некадашња омладина стасала је у људе који све ређе долазе, а тешко је живети у пустом селу, искрено ће Јованка.

Није било лако вратити се, слаже се и **Борис Опачић**, али о одлуци о повратку ни код њега није било много дилеме. Борисов син Петар прво је дете рођено у Мокром Пољу након 27 година.

- Породично смо сви избегли у Београд. Након само две године, отац се вратио овамо, а за њим деда и баба, мајка, и на крају ја 2005. године. Мало по мало, опет смо се изнова скућили, радили, стицали, добијали помоћ, средили обнову и тако, дан за даном, година за годином. Вукло је, било је тешко, коштало је и новаца и живаца, али огњиште је огњиште, и те дилеме нема. Не-што је јаче од човека у таквим ситуацијама. Могао сам остати у Србији, отићи негде вани, био сам млађи и могао сам се било где скућити, вероватно лакше, почети живот изнова, али не би то било то. Зато се не

кајем и никада се нисам покајао. Овде сам се и оженио, овде се родио и мој син, прва беба након две деценије у селу. Само да бар још неко од моје генерације уради исто, лакше би било. Од свега што смо некада имали, једино се још амбулантом можемо похвалити, али ни у њу нема ко да иде, а камоли у школу, са сетом и уздахом прича Борис.

ОБНОВИЛИ МОКРОПОЉСКЕ СУСРЕТЕ

Мокропољци су и данас привржени свом крају, и то је оно чега се никада и ни у којим околностима нису одрекли. Недуго након рата, успели су обновити и традиционалну манифестацију „Мокропољски сусрети“ која је утемељена далеке 1960. године. "Мокро-пољски сусрети" јесу и најбоља прилика да се на једном месту окупе садашњи и некадашњи становници села, ако ништа друго, да поделе сачуване успомене на некадашњи живот и драге људе којих у селу већ одавно нема.

- Мокропољски сусрети се одржавају сваке године крајем седмог или почетком осмог месеца, када је људи највише, када живне ово село и Зрмања са њим. Тада се тек

осети дашак радости некадашњег живота, чује граја деце, оживе успомене. Настоје се сачувати традиционалне игре и такми-чарски дух, заиграју балоте, повлаче ужад, запева се и у ношњама коло заигра. Некада се на стотине људи, из других крајева знало спустити до Мокрог Поља бар у те дане, док су данас ту искључиво Мокропољци и све мање оних који дођу са стране, каже Јованка.

Оно о чему ретко ко жели причати, враћати се на болну тему, јесу злочини који су се овде у рату догодили. Запамтило је ово село много проливане крви у протеклим ратовима, али из оног последњег ране су још свежје.

- У „Олуји“ је убијено петнаест становника Мокрога Поља. На братској кући поред храма, данас стоји само плоча у знак сећања на све њих. Њихови наследници тешко да ће пожелети опет живети овде. О свему што се догодило, више се не прича, убијених више нема, а сва истина отишла је са њима, једино је што Илија жели рећи на ту тему.

У Мокром Пољу данас живи тек 116 становника од некадашњих 3.500, многа презимена су се већ угасила, бројни за-сеоци остали пусти. Само још Зрмања одолева времену и околностима, а док је ње, кажу мештани, остаће бар завет онима који данас живе далеко, да никада не забораве да су овде живели и одавде потекли; Атлије, Бабићи, Бајићи, Батоси, Бједови, Болтићи, Вагићи, Демири, Муж-дале и остала презимена, од њих деведесет и нешто колико их је некада живело у селу.

Све док је храмова и гробова, кад је већ и кућа све мање, трагови некадашњих времена никада неће бити избрисани јер ће и гробови, уколико живи нестану са по-зорнице живота, сведочити о овом народу и овом крају, о Мокром Пољу и његовој прошлости, бар томе се надају данашњи мештани.

ШКОЛСКЕ СВЕТОСАВСКЕ АКАДЕМИЈЕ

ОШ "ДРАГУТИН ТАДИЈАНОВИЋ" ВУКОВАР

ОШ БРШАДИН

ОШ БОРОВО

ОШ НЕГОСЛАВЦИ

ГИМНАЗИЈА ВУКОВАР

ОШ НИКОЛА АНДРИЋ - ВУКОВАР

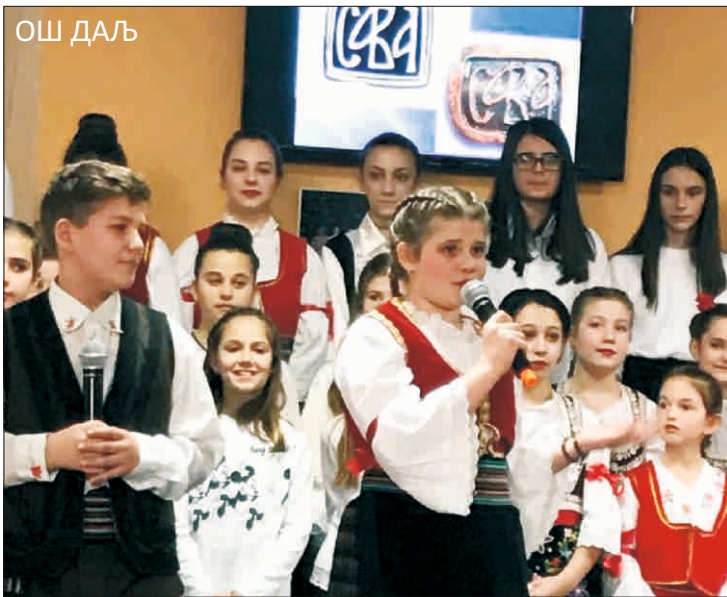

ОШ ИЛАЧА

ОШ СЕНИША ГЛАВАШЕВИЋ - БОРОВО НАСЕЉЕ

ОШ ДАЉ

ЕКОНОМСКА ШКОЛА - ВУКОВАР

ТЕХНИЧКА ШКОЛА Н. ТЕСЛА - БОРОВО НАСЕЉЕ

СТРУКОВНА ШКОЛА - БОРОВО НАСЕЉЕ

ШКОЛСКЕ СВЕТОСАВСКЕ АКАДЕМИЈЕ

ЦЕНТРАЛНА СВЕТОСАВСКА АКАДЕМИЈА ОСЕЧКОПОЉСКЕ И БАРАЊСКЕ ЕПАРХИЈЕ ОДРЖАНА У БЕЛОМ МАНАСТИРУ

СВЕЧАНО, ДОСТОЈАНСТВЕНО, СВЕТОСАВСКИ

У препуном беломанастирском биоскопу 28. јануара одржана је овогодишња централна Светосавска академија Епархије осечкопољске и барањске којој је присуствовао велики број њених свештеника и монаха. У име епископа бачког **Иринеја**, администратора епархије осечкопољске и барањске окупљене је поздравео и са неколико уводних реченица Светосавску академију отворио, протојереј-ставрофор **Милован Влаовић**. Након свечане светосавске химне коју је извео хор Епархије осечкопољске и барањске част да ове године изговара светосавску беседу имао је игуман манастира Успења Пресвете Богородице у Даљ планини, **Херувим**.

- Дело Светог Саве тешко је сажети у неколико речи, али кроз основне елементе његовог пастирског рада и дела међу нашим народом можемо схватити да је он заиста обоготворио реч јеванђеља у нашем народу, дао му је светосавски, богословски дух који наш народ заправо и треба да има. Све чему нас је он учио постојало је и пре њега, али је он то охристиовио и дао му еванђеоски дух што је заправо био основни мотив целокупне мисије Св. Саве међу нашим народом, рекао је након програма отац Херувим објашњавајући циљ и мисију светосавских беседа данас, када оне треба да нас упознају са неком дубљом теологијом коју је дело Светог Саве у себи носило.

- О Светоме Сави кроз историју можемо пуно да научимо, али оно што је он у неком теолошком смислу дао нашем народу то је благо које заправо вечно траје. То је благо за царство небеско, истиче отац Херувим.

О делу Светог Саве на академији је говорио и песник **Ђорђе Нешић** који је иста-

Као да кад год су били на странпутици, а то, подвукао је, није било ретко, Срби нису били на Савином путу.

- Зато треба да из дана у дан, из године у годину, из века у век живимо по светосавским начелима на свим пољима на којима је деловао Свети Сава, а која покривају готово сав духовни и световни живот. За Светог Саву се каже да је он својим еванђеоским делима постао и заувек остао најмудрији и највећи српски филозоф који је у српској души најпотпуније и најсавршеније открио вечни, божански смисао и света и човека. Свети Сава је не само гарант континуитета са величином средњовековне српске државе, дакле симболички носилац културе памћења, већ и непосредан и директан заштитник и предводник свог народа. Онај који му даје не само континуитет него и идентитет. То смо зато што је он међу нама, закључио је на крају свог обраћања Ђорђе Нешић.

О Светом Сави написане су две биографије, обе из пера црквених људи Доментијана и Теодосија. Име Светог Саве и његове заслуге живели су у сећању Срба и преточене су у народно предање народне песме, приповетке и легенде. У њима је он приказан као чудотворац, светац, учитељ, заштитник нејаких и сиромашних. Био је инспирација и многим песницима Змају, Шантићу, Божићу, Јакшићу, Попи, Илићу и многим другима.

У свечаном делу Академије поред свештеничког хора Епархије осечкопољске и барањске под руковођењем протонамесника **Ненада Кесоње**, који је извео духовне

композиције, наступила су и деца из Удружења деце и родитеља „Пчелице“ као и ђаци основци из Белог Манастира.

Присутни су имали прилику да уживају и у прелепом гласу солисткиње **Александре Вукадиновић** као и у наступу чланова Српског културно-уметничког друштва „Јован Лазић“ који су извели „Игре из Црноречја“.

Поред великог броја свештенства и монаштва епархије централној Светосавској академији у Белом Манастиру присуствовали су и многи други гости из друштвено-политичког живота Срба источне Славоније, Барање и западног Срема међу којима и генерални конзул Републике Србије у Вуковару, **Милан Шапић**, саборска заступница **Драгана Јецков**, председник ЗВО-а **Срђан Јеремић** и др. **С. Бубало**

Александра Вукадиновић

Отац Херувим, игуман манастира у Даљ планини

АМБАСАДОРКА СРБИЈЕ У ЗАГРЕБУ МИРА НИКОЛИЋ ПОСЕТИЛА ОСНОВНУ ШКОЛУ "НИКОЛА АНДРИЋ" У ВУКОВАРУ И ПРИСУСТВОВАЛА СВЕТОСАВСКОЈ АКАДЕМИЈИ

НА ПОКЛОН ЂАЦИМА 40 ТАБЛЕТ РАЧУНАРА

У свим основним и средњим школама у којима се настава одвија на српском језику и ћириличном писму 27. јануара обележена је и прослављена школска слава Св. Сава. Тако налаже традиција установљена још далеке 1840. године на предлог Атанасија Николића, ректора лицеја (гимназије) из Крагијевца. За прославу Савиндана учитељи и ђаци дуго се припремају. Прилика је то да деца покажу своје литерарно, ликовно, музичко, плесно и глумачко умеће у чему уживају и они, и њихови наставници и родитељи. У вуковарској Основној школи "Никола Андрић" гошћа на прослави Савиндана била је амбасадорка Републике Србије у Загребу, **Мира Николић** која је са собом донела и вредну донацију.

- Заиста ми је било велико задовољство што сам присуствовала овој свечаности и што сам могла да видим како живе припадници српске заједнице овде у Вуковару и како обележавају школску славу која се свечано обележава и широм Србије. Искористила сам прилику да школи поклоним 40 таблет рачунара које нам је донирала једна позната српска фирма и то је део пројекта који смо ми у амбасади започели још прошле године. Прве таблет рачунаре донирани смо Православној општој гимназији "Кантакузина Катарина Бранковић" у Загребу и Богословији "Св. Три јерарха" у манастиру Крка и с тим ћемо наставити и даље јер је заинтересованост за овај вид дозирања приватних донатора и компанија из Србије велика. Гледали смо да то ипак буде "Тесла" који производи Електротехнички факултет "Н. Тесла" у Београду који је такође укључен. На тај начин промовишемо и њих и у исто време помажемо школама да информатику још боље приближе деци. У

наредном периоду пажњу ћемо усмерити према северној Далмацији, а у договору са Заједничким већем општина наставићемо да и овде поново доирамо одређену количину ових малих рачунара, рекла је након приредбе амбасадорка Николић.

Важно је напоменути да ови минарачунари нису поклоњени само српској деци. Амбасадорка је истакла да је то поклон школи и сви ученици моћи ће да их користе на настави информатике.

Ни директорка школе **Јосипа Котромановић Саука** није крила одушевљење овим гестом српске амбасадуре у Загребу. - Задовољни смо овом посетом без обзира на поклоне. Посета једне амбасадорке нашој школи је за нас заиста велики догађај. Заправо, били смо врло узбуђени откако смо сазнали да ће нас госпођа Николић посетити. Таблети су у данашње време веома потребни и мислим да ће

нашој деци бити од велике користи. И ова приредба је показала колико су наша деца талентована и колико су њихова занимања разноврсна. Имамо изврских ђака и ово је само део онога што они умеју да раде, рекла је директорка Котромановић Саука.

Да директорка у оцени способности ученика школе коју води нимало не претерује доказали су сами ученици који су са великом љубављу и преданошћу рецитовали, певали, свирали и глумили слике из живота великог српског светитеља и просветитеља Светог Саве. Веће српске националне мањине Вуковара наградило је најбољи литерарни рад **Тамари Микић**, коју је уручио председник већа, **Илија Војновић**.

Освећење славског колача и жита извршили су свештеници прве и друге вуковарске парохије **Саша Кузмановић** и **Букашин Цветојевић**, а међу гостима на Светосавској академији били су и генерални конзул РС у Вуковару **Милан Шапић**, председник ЗВО-а **Срђан Јеремић** и заменик вуковарског градоначелника **Срђан Милаковић**. **С.Бубало**

КЊИГЕ ЗА ЛЕКТИРУ УРУЧЕНЕ ДИРЕКТОРИМА ШКОЛА СА НАСТАВОМ НА СРПСКОМ ЈЕЗИКУ И ЋИРИЛИЧНОМ ПИСМУ

Донација од 260 књига за школску лектуру намењених ученицима од првог до четвртог разреда подељена је 18. Јану-

ара директорима 16 основних школа у којима се настава одвија на српском језику и ћириличном писму.

Књиге су донација Управе за сарадњу са дијаспором и Србима у региону Министарства спољних послова Републике Србије које је председници Одбора за образовање Заједничког већа општина, **Милице Стојановић**, предала **Николина Милатовић-Поповић** након недавно одржаног састанка Међувладиног мешовитог одбора за права националних мањина Републике Србије са представницима српске заједнице у Вуковару.

С.Б.

У КИСТАЊАМА И КНИНУ, БРОЈИНИЈЕ И СВЕЧАНИЈЕ НЕГО СВИХ ПРОТЕКЛИХ ГОДИНА

ЧУВАЈУ НАСЛЕЂЕ СВЕТОГА САВЕ

Празник Светога Саве, првог архиепископа и просветитеља српског, обележен је широм Епархије далматинске, у свим храмовима и манастирима, свечаније него претходних година.

Након свечаних Литургија у црквама, у свакој парохији Епархије, деца су рецитовала светосавске песме а потом су им, свима, уручени симболични пакетићи. У организацији СКД „Просвјета“ пододбора Кистање, уприличена је светосавска приредба у Дому културе у Кистањама. Свој допринос прослави дали су КУД „Буковица“, изводећи сплет игара и песама овога краја, као и хор ученика Богословије „Света Три Јерарха“ из манастира Крке, заједно са својим професорима. Вечерње богослужење у Храму Светих Кирила и Методија служио је настојатељ манастира Крке, јеромонах **Севастијан**, а за певницом су појали хористи крчке богословије. По завршетку службе пререзан је колач и освешћено славско жито у спомен Светом Сави.

У граду Книну, у организацији книнског

пододбора „Просвјете“, традиционално је одржана свечана Светосавска академија која је, и ове године, ујединила сав српски народ широм Далмације, сабравши на једном месту велики број припадника заједнице, поштоваоца лика и дела Светога Саве. Своје поштовање и захвалност овом светитељу, првом српском архиепископу и просветитељу, у име целог српског рода изразила су деца певајући њему у част и говорећи о његовом животу и подвизима. Веселој атмосфери у препуној дворани студентског дома у Книну, допринели су и чланови КУД-а „Буковица“ и КУД-а „Доситеј Обрадовић“ који су присутне почастили традиционалним народним играма и песмом.

Његово преосвештенство епископ далматински **Никодим** први пут је као представник цркве Божије у Далмацији присуствовао овој прослави и због тога је изразио неизмерну радост.

- Окупили смо се вечерас, драга браћо и сестре, ради школске славе, Светог Саве који је дечија слава, али и слава свих нас који се и даље осећамо радосни као деца у

сваком тренутку нашег живота и на пропутовању кроз овоземаљски живот ка царству небеском. Прве речи које је Господ изговорио након Васкрсења биле су: „Радујте се!“ Ту радост је проповедао и ширио свугде по српском роду, али и шире, у своје време Свети Сава, први архиепископ српски и један од највећих визионара и просветитеља у нашем народу кроз векове. Проповедао је, не национализам како се обично представља и како људи верују, него веру у васкрслог Господа, рекао је епископ далматински и додао да је Свети Сава целог живота радио на слободи и помирењу завађених, како појединаца тако и свих народа.

- Тако и ми треба да се осећамо слободно и да живимо слободно, јер нам је сам Бог дао ту слободу. Треба да долазимо слободно у цркву и да се не стидимо припадности српском народу. Припадност једном народу је благослов и дар од Бога. Он нам није дат да зарад њега поричемо право на постојање другом народу, јер ако тако чинимо онда то више није дар него је проклетство. Дат нам је да у миру живимо са свима и да превазилазимо разлике и управо кроз хришћанску љубав и разумевање, при том задржавајући и негујући свој идентитет и културу, поручио је у својој беседи епископ Никодим.

У завршници светосавске Академије, шесторо основношколаца из Книна награђено је похвалницама и таблет рачунарима, за одличан успех, редовно похађање српског језика и православне веронауке и активно учешће у друштвеном животу српске заједнице. Вредне поклоне книнским ђацима, са љубављу су припремили хумани донатори из Немачке које корени и порекло нераскидивим везама вежу за Далмацију. Савиндан се у Далмацији обележава вековима, а садашње генерације настављају путем својих предака, како би се православна вера, коју је проповедао, утврдио и проширио Свети Сава, очувала и на подручјима Епархије далматинске. Због тога у Српској православној цркви, међу ученицима, али и у СКД „Просвјета“ желе сачувати сећање на великог светитеља, како би будуће генерације имале на кога да се угледају.

Завршној академији обележавања Светосавља, поред великог броја верника, присуствовали су и заменица шибенско-книнског жупана **Ања Шимпрага**, заменици градоначелника Книна и Скрадина, начелници општина Бискупија, Кистање, Ервеник, Цивљане те бројни представници жупанијских и општинских организација из редова српског народа.

Васка Радуловић

ПРОСЛАВА САВИНДАНА У ВУКОВАРСКИМ ШКОЛАМА

СВЕТОСАВСКИ ПУТ - ЈЕДИНИ ИСПРАВАН ПУТ

У три основне и четири средње школе у Вуковару у којима се настава одвија на српском језику и ћириличном писму и ове је године свечано обележена и прослављена школска слава. Прикладним програмима, приредбама и рецитацијама уз неизоставну Химну светом Сави и освећење славског колача ученици су још једном указали на духовни и световни значај Растка Немањића у колективној свести српског народа.

У вуковарској Гимназији и овог пута окупио се велики број бивших и садашњих ученика и професора, као и гостију и пријатеља школе који су могли да виде свечани програм у чијем стварању су учествовали ученици од првог до четвртог разреда.

- Савиндан је иначе прилика да се сви окупимо овде и то радимо сваке године и циљ нам је да на тај начин очувамо наш идентитет. Програм су спремили наши ученици заједно са својим професорима. Рецитаторе и неке музичке нумере је увежбала наша професорка **Даница Пушкар**, а вероучитељ **Марко Шукунда** је увежбао са децом светосавску химну. Нама је у школи ово јако битан дан, а по броју људи који се сваке године окупи видимо да је и другима битно и да поштују своје корене, каже водитељка наставе на српском језику и ћириличном писму у вуковарској Гимназији **Анђелка Савић**.

У 12 одељења гимназијалаца тренутно је 136 ученика који наставу похађају на српском језику и ћириличном писму, а светосавска свечаност и њима је од изузетне важности и један од централних годишњих догађаја у школи.

- Ми који похађамо наставу на српском језику не учествујемо често на осталим манифестацијама тако да се више посветимо 27. јануару, у то уложимо велики напор и то нам

ОШ Сениша Главашевић

је од велике важности, говори ученица четвртог разреда математичког смера **Николина Савичић**, а ученица трећег разреда језичког смера **Милица Ђукић** додаје колико се ученици заједно са својим професорима труде да одрже ову традицију.

- То је дан када сви могу да виде оно што смо се ми потрудили да направимо за обележавање школске славе. У програму увек наступа двадесетак до тридесетак ученика. Свети Сава је био први српски архиепископ и просветитељ и наравно да настојимо сачувати ту традицију прослављања те славе код нас, истиче Милица.

Пригодну светосавску беседу окупљеним гостима говорио је вероучитељ у Гимназији и парох трпињски јереј Марко Шукунда.

- Сваке године на овај дан говоре се разне Беседе и готово да су исцрпљени сви аспекти из живота и делокруга деловања Светог Саве. Ове године у Гимназији говоримо о томе како он представља православље у српском народу у духу светосавља будући да је то светосавље у ствари

православље српског стила. Говоримо о томе како треба да ставимо акценат на очување домаће цркве и породице што је заговарао и Свети Сава јер само очувањем те породице и домаће цркве можемо да очувамо и велику, односно хришћанску цркву, сматра вероучитељ Марко Шукунда.

СЛАВИЛИ И ОСНОВЦИ

Поред Гимназије, Економске, Струковне и Техничке средње школе, празник Светог Саве обележен је и у вуковарским основним школама „Драгутин Тадијановић“ и „Сениша Главашевић“ чији ученици су припремили богат колаж исечака из живота светог Саве и приказали на који начин деца данашњег доба доживљавају светосавље.

- Мислим да смо у нашој школи подигли прилично високо лествицу по питању ових свечаности. Овог пута смо направили повећану са прошлосту односно Светим Савом и са садашњошћу и децом данашњег доба. Волела бих да деца данас чак и више слушају о ономе што нам је Свети Сава говорио и чему нас је учио. Ако будемо на том путу и даље онда за нашу будућност нема проблема, каже учитељица четвртог разреда **Јасна Катанић** која је заједно са вероучитељем **Јованом Секулићем** припремила овогодишњу светосавску приредбу у ОШ „Сениша Главашевић“.

Већ традиционално у овој школи награђују најбоље ликовне и литерарне радове на тему Светог Саве које ученици пишу и сликају неколико недеља у сусрет празнику. Награђеним ученицима поклоне је уручио председник градске организације Самосталне демократске српске странке **Ђорђе Ђурчић** која је уједно била и овогодишњи кум школске славе. **Н. Милојевић**

Гимназија Вуковар

ЗА ЛЕЧЕЊЕ ВАСИЛИЈА СЕНТИВАНЦА САКУПЉЕНО ВИШЕ ОД 140 ХИЉАДА ЕВРА

НЕДОСТАЈЕ ЈОШ САМО МАЛО НОВЦА

Хуманитарна акција за помоћ осамнаестогодишњем **Василију Сентиванцу** оболелог од акутне лимфобластичне леукемије покренута средином јануара изазвала је велику пажњу јавности и до сада су се бројни људи одазвали те је сакупљено више од 140 хиљада евра. Младић из Борова тренутно се налази у Немачком граду Фленсбургу где на клиници чека трансплантацију коштане сржи за шта је потребно 161 хиљаду евра.

- Испрва смо мислили да нам треба 110 хиљада, међутим испоставило се да се то односи само на операцију трансплантације коштане сржи и радње везане уз ту операцију, али то све не укључује остале активности. Васо је тамо примио одређене дозе хемотерапије, а било је и других припремних активности као и све оно што ће уследити након пресађивања. Укупан трошак боравка износи 161 хиљаду евра, али на сву срећу људи су се одлично одазвали и изразили спремност да помогну, тако да не сумњам да ћемо успети све да сакупимо. Ми ћемо и даље пратити стање на терену и помоћи у случају неких непознатих трошкова, каже председник Заједничког већа општина,

које је организатор акције, **Срђан Јерemiћ**.

У сврху сакупљања новца 30. јануара ЗВО је организовао и велики хуманитарни концерт „Заједно за Васу“ у спортској дворани у Борову насељу. Уз добровољни прилог у износу од 20 куна посетиоци су имали прилику да чују и виде познате извођаче народне музике **Милана Топаловића**, **Биљану Јевтић**, **Александра Илића**, **Да-**

нијелу Стојиљковић, **Небојшу Војводића**, **Стевана Анђелковића** и многе друге уз пратњу оркестра Радио-телевизије Војводине под управом **Миће Јанковића**.

Програм је водило познато лице Радио-телевизије Србије **Живорад Николић**, а сви учесници несебично су се одрекли хонорара. И Хрватско друштво складатеља ЗАМП се овом приликом одрекло прописане накнаде с обзиром на то да се радило о хуманитарном концерту.

Још раније је у организацији града Вуковара одржан концерт када су у Хрватском дому наступиле клупе Електродалмација и Камби, а од продаје улазница сакупљено је више од 11 хиљада куна намењених лечењу Василија Сентиванца и тешко болесне једногодишње девојчице **Маше Чувало**.

Хуманитарној акцији придружиле су се и фризерке **Тања Ђорђевић** и **Олгица Бубнић** које су 26. јануара у малој сали Културног центра у Борову обављале услуге шишања од којих је сав приход дониран за Васино лечење.

РАЧУНИ ДАЉЕ ОТВОРЕН

Организатори најављују да ће рачун отворен за ову хуманитарну акцију бити активан 90 дана и позивају све који могу да се прикључе. Осим познатих трошкова трансплантације и третмана, Васиним родитељима неопходна су и средства за путовање, боравак у Немачкој, услуге преводиоца и бројни други могући, а за сада непознати трошкови.

Мултивалутни трансакцијски рачун у Адико банци је **IBAN: HR95 2500 0091 5011 4765 2**, а **SWIFT адреса/BIC Addiko Bank d.d. Zagreb: HAABHR22**. **Н. Милојевић**

Израчун трошкова потребних за лечење Василија Сентиванца у Немачкој који је на адресу Заједничког већа општина послала клиника у Фленсбургу.

Fallpauschale	DRG A04D "Knochenmarktransplantation / Stammzelltransfusion, allogene..." für bis zu 58 Tagen Verweildauer	16,751	57.488,26 €
Fallpauschale-Zuschläge	Diverse Zuschläge die nicht in der DRG enthalten sind		250,00 €
Transplantat	Aktivierungsgebühr u. Fremdspendersuche		15.000,00 €
Transplantat	Transplantat aus Deutschland	ZE 2018-35	12.500,00 €
Transfusion	Blutprodukte wie Apherese-Thrombozytenkonzentrate	ZE 147 06	2.477,46 €
Begleitmedikation	In der Fallpauschale nicht enthaltene Begleitmedikation wie Anti-Human-T-Lymphozyten-Immunglobulin	ZE 2018-46	6.952,00 €
Summe			94.667,72 €
Zuschlag	Zuschlag für Komplikationen		31.332,28 €
	Stationäre Behandlung inklusive 2 Zyklen Nelarabine Chemotherapie		35.000,00 €
GESAMT			161.000,00 €

ДЕСЕТ ГОДИНА ОД СМРТИ КЊИЖЕВНИКА ЂОРЂА ОЦИЋА

СУНАРОДНИЦИМА У НАСЛЕЂЕ ОСТАВИО ДУНАВСКИ ЗАВЕТ И МИТСКО ЕРДАБОВО

Нико свом завичају није оставио лепши аманет, нико га тако једноставно није заокружио нити описао као што је то урадио књижевник **Ђорђе Оцић** једном једином речју - Ердабово. У тој кованици Оцић је сажео три села - Ердут, Даљ и Борово, и један град - Вуковар, тако да сви који ту реч чују знају да су то баш та села, и тај град, његови људи и крај у који је Оцић смештао радњу и главне јунаке већине својих књижевних дела.

Двадесет и другог јануарског дана навршило се десет година од смрти овог српског књижевника рођеног у Даљу, у коме се налази и његово вечно почивалиште. Иако је дуго живео и радио у Београду, свој завичај духом никада није напуштао, а о каквом је човеку реч можда је најбоље описао његов пријатељ, имењак и колега по перу, песник **Ђорђе Нешић**.

„Одисао је младалачком енергијом, вјером и надом, сачувао је способност да се обрадује и одушеви нечим изузетним што је препознавао у свакодневици. И радио је све са страхњу и полетом - писао је са страхњу, био је страстан полемичар и коментатор, било да се радило о посљедњим људским питањима или о дневној политици.“

За ових десет година много је тога учињено да се лик и дело овога писца не заборави. Пре свега, у многоме је сређена његова рукописна заоставштина. Затим су у осам књига приређена његова дела (већин романи, али и драме и песме за децу), која су 2012. године објавиле две значајне београдске издавачке куће, Службени гласник и Српска књижевна задруга. Дела Ђорђа Оцића исте године представљена су и у Београду пред пуном салом публике Коларчеве задужбине.

Ни његово Ердабово није га заборавило. У родном Даљу 2014. године поводом 80 година од његовог рођења и њему у част одржан је Међународни научни скуп „Повратак у Ердабово“, на коме је учествовало више од двадесет истакнутих стручњака. Велики одзив учесника и њихова фасцинираност овим крајем, подстакли су директора Културно научног центра „М. Миланковић“, Ђорђа Нешића, на идеју да се већ од наредне године започне с одржавањем књижевне манифестације „Јесен у Ердабову“, замишљене тако да један њен део буде посвећен књижевнику Оцићу, а други књижевности уопште.

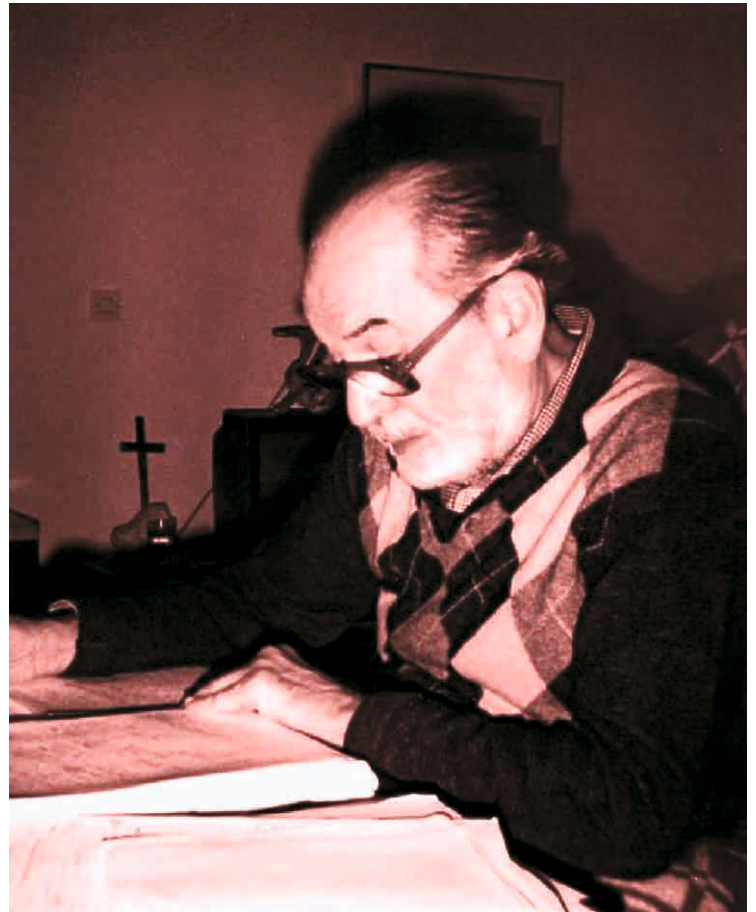
Тако је и било. Већ наредне, 2015. године, објављен је зборник са скупа назван „Повратак у Ердабово“ у ком је, сем текстова критичара, писца и Оцићевих поштовалаца, први пут објављена и његова исцрпна библиографија коју је саставио Дејан Вукићевић. Зборник је почетком октобра представљен у просторијама Српске књижевне задруге у Београду, а убрзо потом и у Даљу у Културно-научном центру „Милутин Миланковић“ у оквиру, тада први пут одржане, манифестације „Јесен у Ердабову“. Бројно присуство еминентних књижевника,

те научних и културних радника и академика указивало је на то да иницијална „Ердабовска јесен“ обећава и убудуће велико интересовање и одзив. Тако је било и друге и треће „Јесени у Ердабову“ одржане 2016. и 2017. године.

Осим што се његове речи и даље објављују, о њему наставља и да се пише. За ових десет година о Оцићу су писали критичари који су његов рад одавно пратили (Марко Недић, Душан Иванић, Јован Пејчић, Добривоје Станојевић, Петар Арбутина...), али се реч о њему проширила и код оних који су се са његовим књижевним делом упознали тек након његове смрти (Славица Гароња Радованац, Светлана Милашиновић, Драгана Тодоресков...).

КЊИЖЕВНО, ВИРТУЕЛНО И РЕАЛНО ЕРДАБОВО

Док књижевна манифестација „Јесен у Ердабову“ сигурним кораком корача путем традиције, и док се дела Ђорђа Оцића све више читају, почетком 2016. покренут је

и занимљив сајт Ердабово (erdabovo.org) на коме се сабирају све културне и духовне творевине у вези с овим просторима. Дакле, осим што је сајт назван по Оцићевом књижевном топониму, он је и креиран тако да, на савремен начин, прати основну идеју Оцићеве *Ердабовске збирке*, са жељом да тај духовни концепт у овом реалном простору истински захиви.

Уз све наведено, не треба занемарити ни чињеницу да је тих година, истовремено рађено и на одржавању и припремама за обнављање Оцићеве породичне куће у Даљу, јер је намера његове породице, пријатеља и поштовалаца да се сећање на овог писца и његово дело и у спомен-дому очува. На тај начин постајемо сведоци, али и учесници, тога да се Оцићево митско Ердабово отелотворује и у стварности и да његов дух и даље траје и наслућује неке нове везе мимо територијалних. Ту Дунав није граница, већ нит која Србе повезује. Повезује нас оним што је Ђорђе Оцић сматрао важним и за прошлост и за будућност због чега га је и назвао Дунавским заветом. **С.Б.**

ПРАВОСЛАВНЕ СВЕТИЊЕ ДАЛМАЦИЈЕ (11)

Пише: Васка Радуловић

МАНАСТИР ЛАЗАРИЦА НА ДАЛМАТИНСКОМ КОСОВУ

Далматинско Косово је општи назив за пет села (Риђане, Рамљане, Уздоље, Рађе и Звјерица), окупљених у истоименом пољу на подручју средње Далмације, удаљеног од Книна десетак километара.

Ово подручје обилује бројним археолошким локалитетима, а у једном од ископавања пронађена је и натписна греда украшена преплетом и карактеристичним кукицама где се помиње кнез Мутимир и 895. година.

У селу Звјеринцу 1889. године освећен је храм посвећен Светом кнезу Лазару Косовском, саграђен на месту где су и раније стајале зграде метоха манастира Крке.

Са благословом блаженопочившег епископа далматинског Стефана (Кнежевића), почела је ова светиња да се гради 1874. године и првобитно је била посвећена Светим праведним Јоакиму и Ани, али се њена градња веома споро одвијала, читавих петнаест година. Разлог овог одуговлачења у изградњи огледао се у жељи епископа Стефана да храм посвети Светом великомученику Кнезу Лазару, јер се 1889.

године обележавао јубилеј; 500. година од Косовског боја.

- Лазарица је замишљена као заветна црква. То је оно што оптерећује и саму цркву и ситуацију која је створена око ње. Ту се, на срећан начин, на примеру Лазарице, поде-

сила религиозна намера, религиозни моти-ви оснивача и политички који нису били ништа мањи него њен духовни значај. У реализацији те идеје највише је учествовао епископ Стефан Кнежевић. Начин на који је учинио да аустријским властима представи изградњу ове цркве, као религиозну ствар која се тиче националне заједнице, у то време врло проминентне у аустроугарском друштву, започео је тако што је постојала изразита намера да се црква посвети св. Јоакиму и Ани. Да ли је тако било у самом почетку или је већ код самих идеолога расла идеја да се посвети Светом кнезу Лазару, биће сасвим јасно када се црква освети и заврши. Црква је освећена 1889. године у част петстоте годишњице Косовске битке и тиме је ударен темпо читавој националној идеологији Срба у Далмацији. Дакле, црква која ће у аустријском царству комеморисати свете косовске мученике, а посебно главног протагонисту битке и српске историје тога времена, Светог кнеза Лазара којег је црква канонизовала из простог разлога што је сматрала да је његова жртва истинска парадигма за оно што чини национални етос. Остало је забележено у „Српском листу“ да је приликом освећења храма било присутно 7.000 верника. Премда настаје крајем деветнаестог века она баштини све елементе архитектуре који су били својствени и осталим споменицима, поготово у градским црквама, Скрадину, Бенковцу, Книну и осталим местима широм континенталне Далмације, прича о настанку манастира Лазарица, др **Бранко Чоловић**.

Релативно раскошан иконостас поруџбина је настала 1902. године, када је

Константин Петровић, трговац из Земуна, настањен у Грацу дао израдити иконе које је сликао извесни мајстор Тоша. Из приближно истог периода су и велике слике рађене техником уља на платну Вазнесење и Преображење Христово, настале у радионици Николе Ивковића у Новом Саду, 1908. године. Ова светиња даривана је од многих добро-намерних људи. Никодим Милаш је даривао храм великом иконом Светога кнеза Лазара, док су богати трговци Срби и Хрвати даривали овај храм полијелејима, иконама и крстовима.

Благословом блаженопочившег епископа далматинског Иринеја (Ђорђевића), уместо првобитног звоника преслице 1935. године саграђен је нови звоник који осветио блаженопочивши патријарх српски Варнава (Росић), уз учешће епископа охридско-битољског др Николаја (Велимировића), горњокарловачког др Максимилијана (Хајдина), захумско-херцеговачког др Тихона (Радовановића), епископа далматинског др Иринеја (Ђорђевића), викарног епископа сремског Саве (Трлајића) и око седамдест свештеника.

Године 1940. црква Лазарица је проглашена манастиром и метохом манастира Крке, заветним храмом и названа је Света Лазарица.

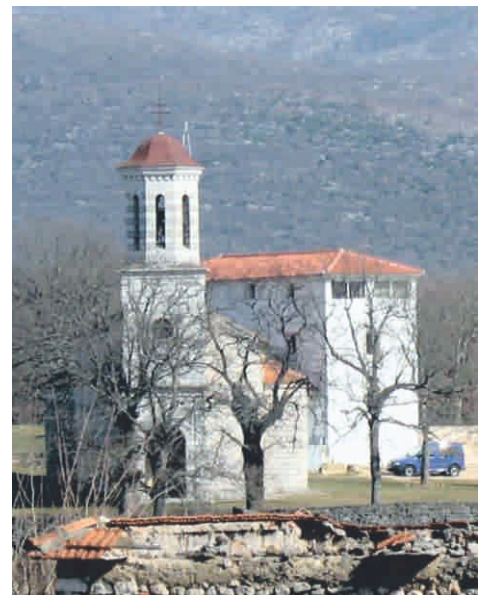
Личност Стефана Кнежевића, знаменитог далматинског епископа, обележила је другу половину деветнаестог века. Овај неуморни прегалац у винограду Господњем оставио је неизбрисив печат на правосла-

вном духовном ткиву далматинских Срба, чији је пастир био готово педесет година.

- Епископ Стефан Кнежевић обележио је читаву другу половину 19. века. Када причамо о епископу Стефану, морате имати у виду двојакост његове појаве, са једне стране био је епископ, верска личност са одређеним обавезама и правима унутар онога што му канони задају, и са друге стране био је члан Царевинског већа у Бечу, неко до чије се речи, положаја и дела држало. Дакле, државном оквиру дугује политички статус, а по црквеном ставу унутар Карловачке митрополије дугује свој верски статус. У тој двојакости протекла је његова активност. И поред тога, његова правоверност, верска и национална, никада није долазила у питање. Средства је улагао у образовање младих, у школовање. За његове владавине оснивају се и учвршћују установе; конзисторија, каптол, а богословска школа прелази у Богословски завод у Задру. Његов хуманитарни рад, уз све то био је немерљив. Подстакао је образовање женске омладине, подигао је преко двадесет цркава изнова, обнављао и подизао капеле. Срби су, у његово доба, сакрализовали простор православља. То је најкраће што се о епископу Стефану може рећи, каже Чоловић.

У Другом светском рату, манастир Лазарица био је оштећен и изложен пропадању, а обновљен је тек 1964 - 1965. године. Обновљени манастир поново је страдао у земљотресу 1970. године. Уследила је поновна обнова, тако да је на Видовдан 1973. године свечано освећен. Време блаженопочившег епископа Стефана (Боце) (1959-1978) остаће упамћено по обнављању прославе Видовдана на Далматинском Косову. Ову традицију окупљања код манастира Лазарице наставио је тадашњи епископ далматински Николај (Мрђа) (1979 - 1991).

Од оснивања, Света Лазарица је место саборовања далматинских Срба, а одлуком епископа далматинског Господина Фотија поново је оживотворен акт блаженопочившег

епископа Иринеја Ђорђевића из 1940. године, којим је Света Лазарица проглашена заветним храмом и манастиром.

Године 1991. на трон епископа далматинских долази епископ Лонгин (Крчо), који је већ 8. новембра 1992. године формирао Црквени одбор за обнову манастира Лазарице. Све што се успело обновити, девастирано је у последњем рату 1995. године, манастир је претрпео мања оштећења у унутрашњости. Доласком Преосвећеног епископа далматинског Фотија 1999. године, почела је обнова ратом опустошене Епархије далматинске, тако да је у више наврата започињана обнова манастира Лазарице. У 2008. години, одвијали су се радови на уређењу конака, порте, спољних делова конака. Дограђено је и пет келија за живот монаха. На Видовдан 2008. године манастир Лазарица коначно је оживео, јер је добио настојатеља у лику јеромонаха Симона (Кузмановића), сабрата манастира Крке.

Да је косовски мит још увек жив, недвосмислено показује манастир Света Лазарица, смештена на далматинском Косову, посвећена Светом кнезу Лазару и мученицима косовским, јер у време њене изградње, крајем 19. века, Косово је било изван Србије, тако да је најзначајнији мит српског народа оживотвораван на самим рубовима његовог биолошког ткива, овај пут у Далмацији.

Видовданске духовне свечаности и даље око Свете Лазарице окупљају православне Србе са свих страна света, а ово свето место и даље ће остати оно што је било и у прошлости – место духовног окупљања и национални светоники чија нас светлост окупља и у најтамнијим ноћима нашег националног постојања. Због тога је Света Лазарица камен међаш нашег постојања и духовни бедем пред искушењем времена које долази.

ПРАВОСЛАВНА ОМЛАДИНА У ТРПИЊИ ЧУВА ОБИЧАЈ КОЈИ СЕ ВЕЗУЈЕ ЗА ПРАЗНИК БОГОЈАВЉЕЊЕ

У ХЛАДНУ ВОДУ ЗА ЧАСНИ КРСТ

У Трпињи је 19. јануара на празник Богојављења након литургије у Храму Вазнесења Господњег и водоосвећења, на језеру Пањик одржано пливање за Часни крст. Пливало је преко двадесет такмичара из Трпиње, Борова, Вуковара и околних места, а први је до крста допливао двадесетдогодишњи **Немања Видић** из Борова насеља.

- Волим своју веру. Веран сам, Богу одан. Уживам у оваквим манифестацијама, осећају топлине која ме обузме када пливам. Ово ми је други пут да пливам и надам се да ћу и убудуће учествовати. Нисам се посебно припремао, али прошле године било је пуно теже и хладније. Долазим из Борова насеља и знам да се овде одржава пливање, јер сви смо ми другови и међусобно смо повезани, рекао је Видић.

Најмлађи пливач за Часни крст био је петогодишњи Јован из Трпиње, који у загрљају са татом у хладну воду улази већ трећу годину за редом. Богојављенско пливање у овом српском месту смоиницијативно организује православна омладина при Храму Вазнесења Господњег у Трпињи.

- Ово је трећа година да се за Часни крст плива у Трпињи, пре тога пливали смо у Даљу. Мотивише нас вера и нада у боље сутра и будућност, тако смо и прошле године када су временски услови били много гори, јер три дана разбијали смо лед како би могли да одржимо пливање, рекао нам је један од храбрих пливача и организатора овог дешавања, **Љубан Вујанац** из Трпиње.

Богојављење је хришћански празник који слави крштење Исуса Христа, дан

када је Јован Крститељ на реци Јордан обавио чин крштења и када се у виду голуба и гласа јавио Бог. Пливање за Часни крст је народни обичај који се везује за овај дан.

- Наш народ и наша српска традиција су дубоко прожети како црквом тако и обичајима. Будући да је овај празник повезан с водом и крштењем Исуса Христа, тако од давнина наша црква овај празник повезује с водом, односно пливањем. Управо у том контексту овде у Хрватској, у Трпињи, овај празник, догађај и традиција се поштује уназад три године. Раније је пливање за Часни крст било организовано у другим местима, тако да имамо један континуитет већ дуги низ година, прича јереј **Марко Шукунда**.

Часни крст се сваке године предаје ономе који до њега први доплива, те га освајач читаве године чува у свом дому. Крст због којег пливачи без обзира на температуру

ваздуха и воде сваке године у име вере пливају, цркви је поконио **Милош Вујин**.

- Ово се не одржава нигде у околини, а традиција се одржава захваљујући вољи народа да очува своје обичаје и идентитет. Прошле смо године моторним тестерама два дана секли лед само како би се на Богојављење пливало, надам се да ће и убудуће бити народа јер најгоре је што одлазе, али они који су остали верно чувају своју веру и традицију. То се чувати мора, наглашава Вујин.

Осим у Трпињи у Хрватској се ове године за Часни крст пливало и у реци Корани. У организацији манастира Пресвете Богородице и Епархије горњокарловачке пливало се у месту Малићи где је од три такмичара први до Часног крста допливао **Слободан Малић**.

Јадранка Јаћимовић-Иван

ИЗВОР

ЛИСТ ЗАЈЕДНИЧКОГ ВЕЋА
ОПШТИНА - ВУКОВАР

ИМПРЕСУМ

Број 185

ГОДИНА XII

Вуковар, 31. јануар 2018.

Издавач:
Заједничко веће општина, Вуковар

За издавача:
Срђан Јеремић,
председник ЗВО-а

Главни уредник:
Славко Бубало

Редакција:
Вуковар; Никола Милојевић, Срђан Секулић,
Јадранка Јаћимовић-Иван;
Бели Манастир; Зоран Поповић,
Стана Немет;
Книн; Васка Радуловић

Фотографија:
Срђан Секулић, Дарко Ковач,
Зоран Поповић, Никола Милојевић

Графичка припрема:
Славко Бубало

Штампа:
"Glas Slavonije" d.d. Osijek
Улица Хрватске Републике 20

Адреса редакције:
Еугена Кватерника 1, Вуковар
Тел: 032/416-667
Факс: 032/422-755

e-mail: urednik.izvor@gmail.com
lzvor.zvo@gmail.com
web: www.tvprodukcija-zvo.com

Лист суфинансирају:
Савет за националне мањине
Владе Републике Хрватске,
Министарство културе Републике Србије и
Покрајински секретаријат за културу, јавно
информисање и односе са верским заједницама
АП Војводине

Дистрибуција за АП Војводину:
Press international
Проф. Грчића 1V, Нови Сад

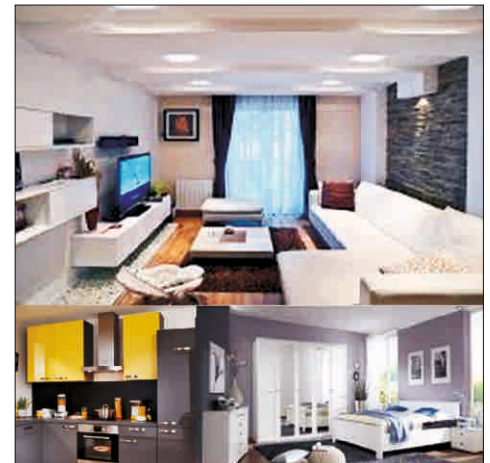
Излази сваких 14 дана

Тираж:
8000

Насловна страна:
Свети Сава

РАДОЈЕ КУКИЋ

СЛИКЕ ИЗ ЖИВОТА

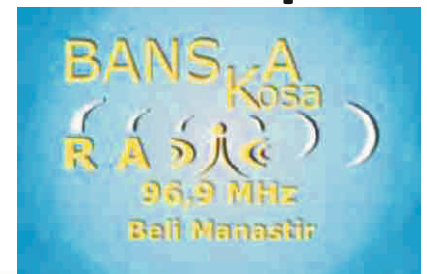

Црта: Вујадин Лукић Vulle

Текст: Никола Милојевић

СРПСКИ МЕДИЈИ НА ИСТОКУ ХРВАТСКЕ ВАШ ПУТ ДО ПРАВЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

ТЕЛЕВИЗИЈСКА ПРОДУКЦИЈА
ЗАЈЕДНИЧКОГ ВЕЋА ОПШТИНА

У ОДЕЉЕЊУ ДЕЧИЈЕГ ВРТИЋА ВУКОВАР II У БОРОВУ НАСЕЉУ 26. ЈАНУАРА ОДРЖАНА ЛУТКАРСКА ПРЕДСТАВА О СВЕТОМ САВИ

ДЕЧАК САВА ЗАГОЛИЦАО ДЕЧИЈУ МАШТУ

Деца из неколико дечијих вртића имала су прилику да у петак 26. јануара погледају занимљиву луткарску представу којом су на један необичан и њима веома приступачан начин обележили Савиндан. Представу су извели чланови београдског позоришта "Иза седам мора" **Никола Крнета** и **Данијела Танасковић** која је креатор представе и аутор текста.

- Ову луткарску представу за децу играмо већ три године, али увек са истим жаром и не само око празника Св. Саве него током целе године. Надам се да ће се представа овдашњој деци допасти и да ћемо сарадњу са вртићима овде у овом крају наставити. Лепо је што је вашим малишанима омогућено да виде шта је то што раде београдска позоришта и да се наша два града, Београд и Вуковар, на тај начин споје јер овакве представе су за децу веома корисне, рекла је Данијела која је, као дипломирана глумица, ангажована у телевизијским серијама и позориштима и успешно ради већ петнаест година.

У представи српски светитељ и просветитељ није приказан као одрастао човек већ као дечак како би деци његов лик био блискији.

- И за децу и за одрасле радим са једнаким

трудом и озбиљношћу. За децу радим већ доста дуго и то ми није страно. Мислим да умет да им се приближим. Рад за одрасле је потпуно другачији, јер и публика која то гледа је другачија. Деца су искрена и њима

просто мораш да уђеш под кожу како би им се то што радиш допало. Одрасли су у стању нешто и да ођуте док деца то још увек не умеју, и то је оно што у раду са њима представља највећи изазов. Деци се треба потпуно предати и када је тако она то препознају, истиче глумица.

Вешто мењајући лутке са ликовима Св. Саве, његове браће Вукана и Стефана, њихове мајке и осталих ликова Никола и Данијела малишанима су заиста ушли под кожу што се видело по њиховим одушевљеним реакцијама. Било је пуно интеракције и малишани су са занимањем пратили све што су глумци изводили са луткама. Певали су песме, одговарали на њихова питања, глумили принцезе и принчеве, одобравали смехом и аплаузима тако да се с правом може рећи да је за малишане из вртића у Борову, Негославцима, Боботи и Вуковару ово заиста био прави доживљај који ће сасвим сигурно упамтити и који ће повећати њихово занимање за позоришне представе.

Долазак позоришта "Иза седам мора" и одржавање луткарске представе омогућило је Заједничко веће општина из Вуковара.

С. Бубало

Следећи број Извора излази у среду 14. фебруара 2018.

Нову Хронику Славоније, Барање и западног Срема гледајте у петак 9. фебруара на РТРС у 12:30, у суботу 10. фебруара на РТС-сат у 12:30 и у понедељак 12. фебруара на РТВ 1 у 14:30